

Tilburg University

Beledigde partij in ad info-zaak, HR 20 juni 1989, nr. 86.135

Groenhuijsen, M.S.

Published in:
Ars Aequi

Publication date:
1989

Document Version
Peer reviewed version

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Groenhuijsen, M. S. (1989). Beledigde partij in ad info-zaak, HR 20 juni 1989, nr. 86.135. *Ars Aequi*, 38(12), 997-1002.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Beledigde partij in ad info-zaken

prof. mr. M.S. Groenhuijsen

Hoge Raad 20 juni 1989, nr. 86.135 (mrs. Bronkhorst, van den Blink, Beekhuis, Keijzer, Bleichrodt; P-G Rummelink)

Een vordering tot schadevergoeding van de beledigde partij kan niet worden toegewezen ter zake van een feit dat niet in de telastelegging is opgenomen.

1. In een vonnis van de rechtbank te Zutphen d.d. 22 april 1988 werd de verdachte o.a. veroordeeld om vijftienhonderd gulden te betalen aan de beledigde partij. Het vonnis houdt, voorzover hier van belang, het volgende in:

"Dit vonnis is gewezen naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting van 8 april 1988. Nadat de telastelegging op de terechtzitting is gewijzigd is aan de verdachte het volgende ten laste gelegd."

Daarna is een copie van de dagvaarding ingevoegd en een vervolgblad met de volgende tekst:

"Kennisgeving ad informandum gevoegde zaken. In aansluiting op bijgaande dagvaarding deel ik u het volgende mede. Behalve de in die dagvaarding vermelde telastegelegde feiten, zijn door u nog andere strafbare feiten gepleegd, welke door u bij de politie zijn erkend. Deze andere feiten, welke zijn opgenomen in het hieronder vermelde strafdossier, zullen bij de behandeling ter terechtzitting aan de rechter worden voorgelegd, met verzoek bij de oplegging van de straf hiermede tevens rekening te houden. Indien de rechter dit doet, zult u terzake van deze feiten niet meer worden vervolgd. Het betreffende strafdossier ligt ter inzage op de Griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen. dossier, parketnummer 17001/88, een grote hoeveelheid inbraken en diefstal en/of pogingen daartoe, in het jaar 1987, gepleegd in Apeldoorn en Amsterdam, dan wel elders in Nederland."

Na de bewezenverklaring en enkele andere passages overweegt de rechtbank dan ten aanzien van de straf:

"Bij de beslissing over de straf heeft de rechtbank verder rekening gehouden met de strafbare feiten die door de officier van justitie aan het dossier zijn toegevoegd, met uitzondering van de feiten in de dossiers 11, 12, 18, 21 en 25, behorende bij het stamproces-verbaal nummer 158/10 d.d. 4 maart 1988 van de gemeentepolitie te Apeldoorn, welke feiten de rechtbank niet bewezen acht. De verdachte heeft de overige feiten ter terechtzitting erkend en de officier van justitie heeft toegezegd dat voor die feiten geen verdere strafvervolging zal volgen."

En ten aanzien van de vordering van de beledigde partij:

"Ter zitting is door de beledigde partij een vordering ingediend ter zake van door die partij geleden schade bij gelegenheid van het strafbare feit in dossier 7, behorende bij het (stam) proces-verbaal nummer 158/10 van de gemeentepolitie te Apeldoorn, dat door de officier van justitie ad informandum bij de aan de verdachte ten laste gelegde zaken is gevoegd en dat door de rechtbank bewezen is verklaard. Die vordering dient te worden toegewezen, nu de verdachte de vordering en de hoogte daarvan niet heeft betwist."

Vervolgens komt de rechtbank tot de veroordeling ten gunste van de beledigde partij, zoals die hiervoor reeds is weergegeven.

2. Zowel de verdachte als het OM berust in deze beslissing, zodat die onherroepelijk wordt. Vervolgens stelt de procureur-generaal bij de hoge raad cassatieberoep in 'in het belang der wet'. De vraag die hij aan de raad voorlegt luidt als volgt:

Kan de beledigde partij worden ontvangen in zijn vordering tot schadevergoeding die betrekking heeft op een ad informandum gevoegde strafzaak, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de officier van justitie heeft de verdachte bij of op de dagvaarding meegedeeld dat de betreffende zaak ad informandum is gevoegd en heeft hem toegezegd dat hij ter zake niet meer zal worden vervolgd indien de rechter bij de oplegging van de straf met deze zaak rekening heeft gehouden;

- de verdachte, ter zitting verschenen, heeft de vordering van de beledigde partij en de hoogte daarvan niet, althans onvoldoende betwist;

- de rechter heeft aannemelijk gevonden dat de verdachte de ad informandum gevoegde zaken heeft begaan en heeft in zijn strafmaatoverwegingen de ad informandumzaak vermeld ?

3. De hoge raad beoordeelt het cassatiemiddel in de navolgende overweging:

"(..) Door de regeling vervat in de artikelen 44, derde lid, en 56, vijfde lid, RO alsmede de artikelen 332 tot en met 337 en 361 Sv, heeft de wetgever de mogelijkheid geopend dat het onderzoek door de strafrechter naar de gegrondheid van een strafvervolging mede ten grondslag wordt gelegd aan een beslissing door de strafrechter omtrent een vordering tot vergoeding van de schade, veroorzaakt door een feit waarop die strafvervolging betrekking heeft.

(..) Aangezien een onderzoek naar de gegrondheid van de strafvervolging ingevolge het bepaalde bij de artikelen 348 en 350 Sv dient te geschieden op de grondslag der telastelegging, is met deze regeling onverenigbaar dat een vordering van de beledigde partij zou worden toegewezen ter zake van een feit dat niet in de telastelegging is opgenomen.

(..) De Rechtbank had derhalve de beledigde partij niet in haar vordering mogen ontvangen. Het middel is mitsdien gegrond."

Noot

1. Sedert jaar en dag worden politie en justitie geconfronteerd met verdachten die een grote reeks delicten plegen. In die gevallen is het onmogelijk - en zinloos - om alle geconstateerde feiten op te sommen in een telastelegging. De strafrechtspleging zou ongetwijfeld stagneren indien ter terechtzitting uitputtend zou moeten worden ingegaan op 100 achtereenvolgende fietsendiefstallen, 27 autokraken of 35 woninginbraken. Aan de andere kant zou het onaannemelijk zijn om slechts een handvol van dergelijke misdrijven in de dagvaarding te vermelden en de rest eenvoudig te vergeten. Teneinde een keuze uit deze twee onaantrekkelijke alternatieven te ontgaan is in de praktijk de rechtsfiguur ontwikkeld van de zgn. voeging ad informandum.

2. Voeging ad informandum houdt in dat delicten die niet zijn telastegelegd toch een rol spelen bij het bepalen van de straf die de rechter oplegt. Dit gaat als volgt in z'n werk. Buiten de dagvaarding om worden 'ter informatie' andere delicten aan de rechter voorgelegd, die door de verdachte zijn begaan. Wanneer het tot een veroordeling komt, mag de rechter bij het bepalen van een passende straf voor de bewezenverklarde feiten mede rekening houden met deze andere strafbare feiten die in de dossiers ad informandum zijn vermeld. De voordelen hiervan liggen voor de hand: voor justitie betekent het een belangrijke verhoging van de capaciteit van het strafrechtelijk apparaat, en de verdachte vaart er wel bij omdat hij voor de

ad info gevoegde feiten op een zekere kwantumkorting mag rekenen, zodat hij minder zwaar wordt aangepakt dan het geval zou zijn geweest wanneer hij apart was vervolgd voor de desbetreffende feiten. Op deze wijze worden in de praktijk jaarlijks grote aantallen misdrijven afgedaan. Aangezien in al deze gevallen het strakke onderzoeksschema van de artt. 348 en 350 WvSv wordt prijsgegeven, rijst de vraag onder welke voorwaarden deze rechtsfiguur kan worden toegepast.

3. In de jurisprudentie van de hoge raad en in de literatuur zijn diverse eisen gesteld die moeten waarborgen dat niet op een lichtvaardige wijze wordt omgesprongen met de belangen van de verdachte. (Zie hieromtrent S.A.M. Stolwijk, Voeging ad informandum, DD 1984, p. 519 e.v.; P.A.H. Bos, Voeging ad informandum, in: Naar eer en geweten, Arnhem 1987, p. 47 e.v.) De belangrijkste daarvan zijn:

- De verdachte moet de ad info gevoegde feiten hebben bekend, althans niet hebben weersproken (vgl. o.a. HR 13 februari 1979, NJ 1979, 243, en HR 12 januari 1988, NJ 1988, 791). Wanneer omtrent dergelijke zaken verweer wordt gevoerd, komt deze rechtsfiguur niet in aanmerking (vgl. HR 12 november 1985, NJ 1986, 421). De erkenning moet in beginsel ter terechtzitting gebeuren (HR 12 januari 1988, NJ 1988, 791), zodat voeging ad info lange tijd was uitgesloten in verstekzaken (HR 29 november 1983, NJ 1984, 277). Sedert HR 25 september 1984, NJ 1985, 317 is deze mogelijkheid wel geopend, mits tijdig vóór de aanvang van de zitting aan de verdachte kenbaar is gemaakt dat het OM de delicten ter terechtzitting ter sprake zal brengen. Zelfs wanneer de hoge raad een zaak na cassatie verwijst naar een gerechtshof, kunnen nog dossiers ad informandum worden toegevoegd, waarmee de feitenrechter rekening moet houden bij de strafoplegging (zie HR 3 januari 1989, NJ 1989, 670).

- De ad informandum te voegen feiten mogen niet van significant ernstiger aard zijn dan de delicten die in de telastelegging zijn omschreven. De ter informatie aan de rechter voorgelegde dossiers mogen b.v. geen spectaculaire strafverhoging tot gevolg hebben; evenmin is toelaatbaar dat deze inlichtingen leiden tot het opleggen van een andere (zwaardere) strafsoort of -modaliteit. Het klassieke voorbeeld is dat van de diefstal van een portemonnaie gevolgd door moord op de eigenaar: het laatste delict mag uiteraard niet ter informatie worden gevoegd bij de berechting wegens het eerstgenoemde misdrijf (zie J.C.M. Leijten, De strafmaat in verband met niet telastegelegde feiten, NJB 1964, p. 36 e.v.).

- Vast moet staan dat de verdachte niet andermaal wordt vervolgd terzake van de eerder ad info gevoegde feiten (vaste rechtspraak, zie o.a. het al genoemde NJ 1988, 791; eertijds lag deze toepassing van het beginsel nemo debet bis vexari minder duidelijk, zie P.J.P. Tak, Voorstellen rond de voeging ad informandum, DD 1978, p. 79 e.v.). Indien er ter terechtzitting problemen ontstaan terzake van deze feiten, de verdachte gaat b.v. ineens ontkennen, dan zal het OM deze dossiers terugnemen en is een latere aparte vervolging uiteraard wel mogelijk (HR 15 juni 1982, NJ 1983, 216).

- Voorts is er voor gepleit dat voeging ad info niet opportuun is, wanneer er voorwerpen of vorderingen in beslag zijn genomen die voor verbeurdverklaring in aanmerking komen, danwel wanneer o.g.v. art. 27 WvSv het rijbewijs is ingevorderd en ingevorderd is gebleven (P.A.H. Bos, t.a.p.). Tevens zou deze werkwijze moeten worden ontraden in zaken waarin de verdachte inverzekeringstelling en/of voorlopige hechtenis heeft ondergaan. Wanneer laatstgenoemd advies niet wordt gevolgd moet de rechter deze vrijheidsbeneming overigens wel in rekening brengen op de voet van art. 27 WvSv.

- Omstreden is de vraag of - en zo ja op welke wijze - vooraf aan de verdachte kenbaar moet worden gemaakt dat de officier bepaalde zaken ter informatie aan de rechter wil voorleggen. Doorgaans gaat men er van uit dat een eerste mondelinge introductie op de zitting, dus zonder

vooraankondiging, toelaatbaar is (zoals gezegd ligt dit anders in verstekzaken; vgl. Stolwijk, t.a.p.).

4. Daarmee betreden we het gebied van de dubia rond de voeging ad informandum. Omdat deze rechtsfiguur geen wettelijke basis heeft en alleen wordt beheerst door enkele algemene richtlijnen uit de jurisprudentie van de hoge raad, is er in de praktijk volop ruimte voor eigenzinnige toepassingen. Dit heeft geleid tot grote verschillen per arrondissement. In sommige plaatsen worden de ad info-zaken inhoudelijk kort omschreven op een soort bijlage bij de dagvaarding; bij andere rechtbanken wordt volstaan met vermelding van parketnummers, al dan niet met de toevoeging dat de desbetreffende stukken kunnen worden ingezien op de griffie (vgl. b.v. de aankondiging die de verdachte in de onderhavige zaak heeft ontvangen, dat het zou gaan om "een grote hoeveelheid inbraken en diefstal en/of pogingen daartoe, in het jaar 1987, gepleegd in Apeldoorn en Amsterdam, danwel elders in Nederland"). In andere steden plegen dergelijke vooraankondigingen doorgaans geheel achterwege te blijven, zodat de verdachte dan zelfs ter terechtzitting kan worden geconfronteerd met een grote stapel processen-verbaal van de politie, waarin hij uiteenlopende delicten heeft bekend. Gelet op deze belangrijke regionale verschillen, moet toch wel worden gewezen op het gevaar van een wildgroei van de voeging ad informandum. Enerzijds dreigt het op grote schaal toepassen van deze rechtsfiguur de traditionele stricte omlijning van het strafgeding te ondergraven, aangezien de zitting zo ongeveer over de gehele recente levenswandel van de verdachte gaat. En anderzijds kunnen langs deze weg ten onrechte ook bagatellen onder de aandacht van de rechter worden gebracht. Het komt b.v. regelmatig voor dat tijdens een zitting van een meervoudige kamer de diefstal van één gebakje ter sprake moet worden gebracht omdat die euveldeed 'ter informatie' aan het college is voorgelegd (zie mijn opstel Schuld en boete, in: M.A.P. Bovens c.s. (red.), Verantwoordelijkheid: retoriek en realiteit, Zwolle 1989, p. 43 e.v.). Tegen deze achtergrond is er behoefte aan een zorgvuldige juridische afbakening van de betekenis van ad info-zaken voor de strafrechtelijke sanctionering (zie omtrent het gebrek aan terminologische helderheid op dit terrein A.N.A. Josephus Jitta, Voeging in het strafproces, DD 1989, p. 407 e.v.).

5. De voorafgaande kanttekeningen zijn noodzakelijk voor een goed begrip van de complicatie die wordt gevormd door de rol van de slachtoffers van ad informandum gevoegde zaken. Tot enkele jaren geleden werd algemeen aangenomen dat in deze gevallen geen vordering tot schadevergoeding mogelijk was tegen de verdachte. Uiteraard kan dit nogal bitter zijn voor het slachtoffer, vooral wanneer 'zijn' zaak toevallig net niet in de telastelegging is beschreven, maar ad info wordt meegenomen. De werkgroep-Vaillant (voluit: de werkgroep justitiëel beleid en slachtoffer) meende in 1984 dat een creatief gebruik van de bestaande wettelijke regeling aan deze onrechtvaardige situatie een einde kon maken. Zij verwees daarbij naar een afspraak die in het arrondissement Zutphen was gemaakt tussen de rechtbank en het OM, op grond waarvan de rechtbank bereid was - op nader omschreven voorwaarden - de vordering van de beledigde partij in een ad informandum gevoegde zaak toe te wijzen, "omdat deze zaak aldus op deze wijze geheel in het rechtsgeding is betrokken".

6. Het voorbeeld van de rechtbank in Zutphen heeft hier en daar navolging gekregen (o.a. in Breda). Aanvankelijk werden de vonnissen waarin deze constructie werd gevolgd echter consequent in hoger beroep vernietigd (zie o.a. Hof Arnhem 1 november 1988, rolnr. 21/000022-88). Daaraan kwam een einde op 16 januari 1989, toen het gerechtshof te Arnhem (rolnr. 21/001477-88) zo'n beslissing sauveerde, o.a. met de volgende overwegingen:

"(..) De wet verzet zich er niet tegen dat degene, die is benadeeld als gevolg van een strafbaar feit dat niet wordt telastegelegd maar dat door de verdachte wordt erkend en in het kader van de aan verdachte uitgebrachte dagvaarding met de wel telastegelegde feiten ter kennis van de rechter wordt gebracht, in zijn vordering wordt ontvangen, mits aan voorwaarden als hierna te melden is voldaan. (...) Daarbij dient - (mede) teneinde verdachte in staat te stellen zich tijdig voor te bereiden op eventueel ter terechtzitting ingediende vorderingen - de eis te worden gesteld dat de kennisgeving van de ad informandum gevoegde feiten aan de verdachte het feit waarop de vordering betrekking heeft afzonderlijk, zij het summier, met opgave van tijd en plaats en, indien en voor zover redelijkerwijs mogelijk, het object van het feit (bijvoorbeeld het gestolene) vermeldt."

7. Door dit arrest ontstond de situatie van een verdeelde lagere rechtspraak. Aangezien het onderliggende probleem in de praktijk dagelijks voorkomt, was het in hoge mate in het belang van de rechtseenheid c.q. de rechtszekerheid om op dit punt een definitief oordeel van de hoge raad uit te lokken. Daarom leende deze zaak zich bij uitstek voor een vordering tot cassatie in het belang der wet (zie omtrent de maatstaven die bij die afweging worden gehanteerd Blok-Besier, Het Nederlandsche strafproces, Haarlem 1925, deel II, p. 482 e.v.; en J. Remmelink, De procureur-generaal, in: De Hoge Raad der Nederlanden. 1838-1988. Een portret, Zwolle 1988, p. 204; en van dezelfde auteur Cassatie in het belang der wet, in: De derde rechtsingang nader bekeken, Arnhem 1989, p. 253-264). In de conclusie van P-G Remmelink worden alle uit de literatuur bekende argumenten pro en contra het arrest van het Arnhemse hof tegen het licht gehouden.

8. Vóór die oplossing pleit de grammaticale overweging dat de woorden van art. 332 WvSv ("De beledigde partij kan zich ter zake van haar vordering tot schadevergoeding in het geding over de strafzaak voegen") niet aan een genereuze uitleg in de weg staan, terwijl de ontwikkelingen rond de ad info-zaken wijzen in de richting van een ruim begrip 'geding'. Daarnaast wordt gewezen op het beleidsmatige bezwaar dat het OM bij het inrichten van de telastelegging niet te zeer moet worden gebonden aan de belangen van de beledigde partij, terwijl dit slachtoffer wel zelf de gelegenheid moet hebben om onafhankelijk van de vervolgingsbeslissing van het OM een vordering tot schadevergoeding in te stellen.

9. Tegen de visie van het hof richt zich volgens de P-G de wetshistorie en de wetssystematiek, meer in het bijzonder de eis van beraadslaging en onderzoek ter terechtzitting op grondslag van de telastelegging, alsmede het incidentele en accessoire karakter van de voeging door de beledigde partij. Voorts wijst Remmelink op het risico dat de verdachte rauwelijks met een civiele vordering wordt geconfronteerd (hoewel dat wellicht nogal meevalt als de voorwaarden van het Arnhemse hof goed worden nageleefd). Als groot bezwaar noemt hij daarnaast dat de verdachte en de appel- of cassatierechter (een deel van) het zicht kan worden ontnomen, omdat de basis voor de toewijzing van de vordering, de telastelegging, ontbreekt. Dit mondt uit in de overweging dat de wens om de beledigde partij tegemoet te komen niet rechtvaardigt om de toch al summiere waarborgen waarmee de voegingsprocedure van artt. 332 e.v. WvSv is omringd, verder te beperken door toelating van het slachtoffer in het ad info-strafgeding. Opgemerkt moet nog worden dat het materieel-rechtelijke argument, inhoudende dat de zgn. 'disharmonieën' tussen strafrecht en burgerlijk recht aan een uitbouw van het schadeherstel in strafrechtelijk verband in de weg zouden staan, in deze discussie geen rol van betekenis speelt (vgl. A.C. 't Hart, M.J.H.J. de Vries-Leemans, Voeging van de civiele partij in strafzaken - Enige materieel-rechtelijke aspecten, DD 1981, p. 628-643).

10. De hoge raad volgt het advies van zijn P-G. In de beslissende overwegingen wordt de nadruk gelegd op de wetssystematische gezichtspunten. Twee gedachten staan daarin centraal. Ten eerste: voeging door de beledigde partij is afhankelijk van en ondergeschikt aan een onderzoek ter terechtzitting in strafzaken: we spreken daarom van het accessoire karakter van de actie van het slachtoffer (zie hieromtrent mijn Schadevergoeding voor slachtoffers van delicten in het strafgeding, diss. Leiden, Nijmegen 1985, p. 298 e.v.). De regeling van artt. 332 e.v. WvSv c.a. bevat een mogelijkheid om het strafrechtelijke onderzoek mede te benutten voor een relatief snelle en eenvoudige afwikkeling van de vordering tot schadevergoeding door het slachtoffer. De structuur van dat strafrechtelijke onderzoek heeft dan ook gevolgen voor de ruimte die er is voor civielrechtelijke interventies. En zo komt de hoge raad op de tweede cruciale gedachtenstap: aangezien het eindonderzoek in strafzaken geschiedt op grondslag van de nauwkeurig omschreven telastelegging (artt. 261, 348 en 350 WvSv) kan niet op een geheel daarbuiten liggende basis een aparte vordering tot schadevergoeding in het rechterlijk beraad worden betrokken.

Door de nadruk te leggen op het accessoire karakter van de civiele vordering van de beledigde partij en de grondslag van de telastelegging in strafzaken als een maatstaf te hanteren, heeft de cassatierechter naar mijn mening de meest principiële argumenten gekozen om de voeging door de beledigde partij terzake van ad info-zaken van de hand te wijzen.

11. De P-G Remmelink besloot zijn gedachtengang in deze zaak met de opmerking dat toelating van de beledigde partij in het ad info-strafgeding "zover afstaat van hetgeen de wetgever voor ogen heeft gestaan, dat een aanpassen van de geldende bepalingen aan eventueel gegroeide en gewenste ontwikkelingen buiten de taak valt van de rechter. De consequenties van zo'n toelating vergen, zo meen ik, een afweging tussen de belangen van de verdachte, slachtoffer en procesorde die uitsluitend aan de wetgever is voorbehouden." Dit lijkt mij de juiste benadering. Opgemerkt moet worden dat in de voorstellen van de commissie-Terwee (voluit: De commissie wettelijke voorzieningen slachtoffers in het strafproces; eindrapport 1988) na ampele overweging niet wordt aanbevolen om het geldende recht in relatie tot de voeging ad info te veranderen. Uiteraard moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat in het (binnenkort te publiceren) wetsvoorstel van de regering op dit punt wordt afgeweken van het rapport van de commissie-Terwee.

12. Welke gevolgen heeft dit arrest van de hoge raad, zolang de wetgeving (nog) niet is gewijzigd ?

Het slachtoffer in deze rechtszaak wordt er niet slechter van: een vernietiging van het bestreden vonnis 'in het belang der wet' brengt immers geen nadeel toe aan de rechten, die door de procespartijen zijn verkregen (art. 98 RO).

Hoe staat het met de andere slachtoffers van delicten ? Is de onderhavige uitspraak opnieuw een slachtoffer-onvriendelijke beslissing, waarin een kans wordt gemist om tot een maatschappelijk bevredigend resultaat te komen (vgl. HR 28 oktober 1969, NJ 1970, 196; en HR 19 mei 1987, NJ 1988, 316, AA 1989, p. 593 e.v. m.n. D.H. de Jong) ? Volgens mij is dit niet het geval. De positie van benadeelden in geval van grote reeksen strafbare feiten is in hoofdzaak goed geregeld in de zgn. richtlijnen-Vaillant (zie stcrt. 1 april 1987, nr. 64). In deze circulaire wordt bepaald dat het OM bij het opstellen van de telastelegging rekening moet houden met de belangen van slachtoffers. Dat wil zeggen: zaken waarin verhaalbare schade is toegebracht, dienen niet ad informandum te worden gevoegd maar zo mogelijk in de dagvaarding te worden opgenomen. Naar mijn mening moet de onderhavige beslissing van de hoge raad een krachtige stimulans zijn om de circulaire op dit punt stipt na te leven. Wanneer de officier van justitie inderdaad de zaken waarin zich een beledigde partij heeft gemeld met

voorrang op de telastelegging zet, worden de slachtoffers in geen enkel opzicht de dupe van het onderhavige arrest van de hoge raad. Het enige probleem dat ogenschijnlijk resteert bestaat in situaties waarin er heel veel slachtoffers zijn die zich hebben gepresenteerd met een vordering tot schadevergoeding. Maar in die gevallen zou een andere beslissing van de cassatierechter m.i. evenmin uitkomst hebben geboden, omdat het uiterst onwaarschijnlijk is dat een veroordeelde in strafzaken aan zo'n cohort gedupeerden een reële schadeloosstelling zal kunnen uitkeren (zie hieromtrent ook De rode draad: goed nieuws voor slachtoffers van delicten, AA 1989, p. 740-751). Dan is het een beter idee om de dader in het kader van een voorwaardelijke veroordeling b.v. een bedrag te laten storten in een fonds waaruit het werk van een vereniging als de Landelijke Organisatie Slachtofferhulp kan worden gesteund.

13. Aan het door de hoge raad vernietigde arrest van het Arnhemse hof ligt natuurlijk ook de alom gedeelde wens ten grondslag dat zoveel mogelijk slachtoffers schadeloos worden gesteld door de dader. Daarbij moet worden aangetekend dat de kans daarop het grootst is indien pogingen hiertoe worden ondernomen in een zo vroeg mogelijk stadium van de procedure. Met andere woorden: politie, reclassering en bureau's voor slachtofferhulp zouden moeten proberen om nog tijdens het vooronderzoek schaderegelingen tot stand te brengen. Dit zou kunnen leiden tot meer septs en dus ook minder problemen rond ad info-zaken (zie hieromtrent A.S. Penders, Slachtoffers en reclassering, in: Reclassering 2000, Arnhem 1988, p. 143-154).

14. Voor degenen die menen dat het geldende recht op dit thema tekort schiet, moet nog worden ingegaan op de vraag naar mogelijke hervormingen.

P. Frieling heeft gepleit voor een 'voorwaardelijke voeging ad informandum': het OM zou aan de verdachte moeten voorstellen om bepaalde feiten ad info te voegen, mits de door die delicten veroorzaakte schade wordt vergoed (De positie van het slachtoffer in ad informandum gevoegde strafzaken, NJB 1985, p. 777 e.v.). Naast de transactie en het voorwaardelijk sepot lijkt mij dit wel een beetje veel van het goede.

Voorts kan nog worden gedacht aan toepassing van art. 14c lid 2 sub 4 WvSr. De onderhavige beslissing van de hoge raad hoeft wellicht niet als rechtstreekse consequentie te hebben dat ook de mogelijkheid is uitgesloten om in het kader van een voorwaardelijke veroordeling wegens de telastegelegde feiten, als bijzondere voorwaarde de verplichting op te leggen om de schade aan slachtoffers van de ad informandum gevoegde feiten te vergoeden. Misschien kan het arrest Hof Amsterdam 10 november 1967, VR 1968, 24 hier als een bron van inspiratie dienen.